

Tulevaisuustyöpaja osa 2: Kurssin päätöskeskustelu – Avoimet metsäkysymykset

Päätöskeskustelun tavoitteena oli vetää yhteen kurssin aikana koettua ja jakaa syntyneitä oivalluksia metsäsektorin toiminnasta ja kurssin aikana opitusta. Keskustelun puheenjohtajana toimi Viestimedian toimitusjohtaja **Elina Schüller**. Keskusteluun viritettiin pienryhmäkeskusteluilla ja sen jälkeen kukin vastasi itse omasta näkökulmastaan puheenjohtajan esittämään kysymykseen:

Mihin metsäalaan liittyvään kysymykseen haluaisit löytää vastauksen ja miksi?

Yhteenveto keskustelusta:

Metsäkeskustelun teemat ja viestintä

1. Miksi metsiin liittyvä keskustelu siiloutuu?
Oma osaaminen ja asiantuntijuus johtavat, vaikka kaikkia näkökulmia ja kokonaisymmärrystä laajoista kysymyksistä kaivataan.
2. Miksi metsiin liittyvässä keskustelussa nostetaan yksi näkökulma kerrallaan esille?
Ilmastonmuutos tulee luontevasti metsäalan toimijoiden kanssa keskustellessa esille, mutta esimerkiksi biodiversiteetti ei.
3. Miksi näkökulma kestävyteen on korostetun teknistaloudellinen ja luonnontieteellinen?
Käyttätymistieteellisen ja inhimilliset näkökulmat uupuvat keskustelusta.
4. Tulisiko metsien eri arvoilla olla hinta, jotta ne saavat roolin keskustelussa?
5. Mikä on seuraava metsiin liittyvä keskustelunaihe ilmastonmuutosteeman jälkeen?
Mitkä ovat metsäalan kysymyksiä, jotka määrittelevät keskustelukenttää sen jälkeen, kun ilmastonmuutosteema ei ole enää päällimmäinen aihe?
6. Miksi pienten tekojen virta ei näy metsäkeskustelussa?
7. Miten saadaan biotalouden ala houkuttelevammaksi nuorille?
8. Miten pystyisimme tekemään parempaa, erilaiset näkökulmat huomioivaa viestintää?

Metsäkeskustelun sävy ja osallisuus

1. Kuka käyttää valtaa metsäalalla?
Henkilön tai organisaation käytettävissä olevien resurssien ja vallan määrällä on vaikutusta siihen, miten hyvin tämän näkökulma on edustettuna metsäkeskustelussa.
2. Miksi suomalaisen metsäsektorin erinomaisuus määrittää käytävää keskustelua?
”Se, että metsätalous on Suomessa kestävämpää ekologisesti, kun se on jossain muualla, ei tarkoita sitä, että se olisi kestävää”.
3. Miksi muita, kuin puuntuotannon kieliä tai tapoja ajatella on vaikea tuoda metsäkeskustelussa esille?
4. Miksi metsäkeskustelussa valitetaan niin paljon?
5. Miksi metsäkeskustelussa on luottamuspulaa?
Vaikeisiin kysymyksiin ei uskalleta tarttua, koska pelätään, miten toinen osapuoli sitä käyttää.
6. Miten saadaan edistettyä avointa, toista kuuntelevaa vuoropuhelua?

Metsäalan vaikeat tai vaietetut kysymykset

1. Miksi metsäalan on vaikea puhua vaikeista kysymyksistä ja toiminnan rajoitteista?
Puheissa keskitytään usein hyviin esimerkkeihin ja toiveisiin tulevaisuuden ratkaisuihin.
2. Mitä vaiettua, tunnettua ja koettua on pinnan alla, mistä ei puhuta?
Kokemus, että pinnan alla on asioita, joista ei ole vielä suoraan puhuttu tai niitä on vain sivuttu.
3. Miksi puun riittävydestä ei käydä kriittisempää keskustelua?
Metsävaralaskennassa ei huomioida tuholaisriskiä, kun arvioidaan tulevia hakkuutasoja ja osissa maakuntia hakkuumäärät ylittävät kestävä tason.
4. Mikä on puukuutioiden tuotannon tehostamisen hinta?
Riittävätkö nykyiset toimenpiteet turvaamaan elinympäristöjä? Jos ei riitä, niin myönnettäisiin se ja keskustellaan siitä, mitä halutaan uhrata, puuntuotannon kustannuksella.

Tuotanto, tuotteet ja arvonlisä

1. Miten voimme samaan aikaan käsitellä kestävyyskysymyksiä kriittisesti ja tehdä investointeja metsien hyödyntämiseen pohjaavaan toimintaan?
2. Miten arvonlisää saadaan luotua lisää yhdessä?
3. Tehdäänkö vielä 20 vuoden päästä suurin tulovirta sellusta?
4. Miksi puusta rakentaminen on meillä niin vaikeaa?
Rakentamisen järjestelmä on viritetty pitkälti muuhun kuin puumateriaalin ympärille.
5. Millä polttoaineilla jalostettu tuote tulevaisuudessa kuljetetaan?

Päätöksenteko

1. Miten saisimme luotua jaetun, yhteisen vision ja tavoitteita?
Jos ei kaikkien asioiden osalta yhteisymmärrystä, niin edes osatavoitteita, jotta menisimme edes niiden osalta systemaattisesti oikeaan suuntaan.
2. Miten metsiin liittyvän päätöksenteon aikajänne saataisiin pidemmäksi, yli vaalikausien?
3. Miten me voisimme ymmärtää paremmin muiden EU-maiden näkemyksiä isoissa metsiin liittyvissä kysymyksissä?
4. Millaisen roolin rahasto- ja institutionaaliset sijoittajat ottavat metsiin liittyvässä ohjauksessa?
5. Miten metsänomistajien ja päätöksentekijöiden näkemykset sovitetaan yhteen?
6. Miten itse osaan metsissä tehdä oikeita ratkaisuja, joita pidetään vielä vuosikymmenien päästä viisaina?

Keskustelun päätteeksi osallistujat kiittivät avoimesta ja toista kunnioittavasta keskustelusta, joka oli useamman osallistujan kokemuksesta alku uusille näkökulmien avauksille. Keskustelun ja ratkaisujen etsimisen toivotaan jatkuvan myös kurssin jälkeen.